

SZILÁGY SOMLYÓ

TÁRSADALMI HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN

Előfizetési ára:

Egész évre 8 K, fél évre 4 K, negyedévre 2 K.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

BÖLÖNI SÁNDOR

Hivatalos hirdetések díja fél hasábig 8 korona.

Nyilttér soronként 50 fillér.

Magánhirdetések megegyezés szerint.

Táviratok.

A miniszterelnökségi sajtóirodának a hadi eseményekre vonatkozó és más közérdekű távirati értesítéseit, augusztus hó 13-ikától, az érkezés sorrendjében a következőkben közöljük:

Budapest, aug. 13.

(Hivatalos.) Orosz hadszíntér: Károly főherceg lovassági tábornok hadsereg harcivonala: Worochtótól délkeletre oszlopaink állásainkat újabb heves támadásokkal szemben megvédték. Az ellenség teljes balsikert szenvedett. Közvetlenül Staniszlautól nyugatra orosz hadosztályt elkeseredett éjjel-nappal tartó harcokban visszavetítettünk. A Dnyesztortól északra részünkről csak alárendeltébb erősségű csapatok állottak harcban.

Hindenburg vezértábornagy hadserege harcivonala: Zaloscétól nyugatra és északnyugatra Böhm Ermoli vezérezredes hadserege újra orosz tömegtámadásokat vert vissza. Brody vidékén egy harci repülőnk az ellenségnek egy Albatroszt repülőgépét találta el és borította lángba. Wolhyniában és a Stochod mentén a harc elhanyhult. Hitelesen megállapított, hogy az ellenségnek az utóbbi nagy, teljesen megghiusult támadásaiban a Stochod arcvonal ellen az orosz gárda összes oszlopai beállítottak a harcivonalba és hogy ez alkalommal még súlyosabb veszteségeket szenvedtek, mint az ellenségnek egyes hadsereg testei.

Olasz hadszíntér: Az olaszok a tenger és a San Michele közti harcivonalunkat nagy haderővel támadták. A Valonne völgytől keletre fekvő szakaszon csapataink több támadást vertek vissza. Ujra igen heves harcok fejlődtek ki a Görztől keletre fekvő magaslatokon is, ahol az ellenségnek két igen erős rohamát vertük vissza az olaszok legsúlyosabb vesztesége mellett. Az olasz támadás megkezdése óta 5000 főnyi legénységet, közté több mint 100 tisztet fogtunk el.

Délkeleti hadszíntér: A Vojusa alsó folyásánál a szokásos harci tevékenységen kívül nincs nevezetesebb esemény. Höfer, altábornagy.

Berlin, aug. 13.

A nagy főhadiszállás jelenti a nyugati hadszínterről: A Somme között szövetkezett ellenségeink tegnap egész erejüket összeszedték egy egységes támadásra, amely az auvilles—pozíresi szakaszon délután vívott megelőző elszigetelt harcok után éjszaka az egész arcvonalon előretört. Thipewal és Guellmont között az ellenséges roham a támadó legsúlyosabb veszteségei mellett omlott össze. Tovább délre a Sommeig az újra és újra előretörő franciákkal heves közelharcokra került a sor, melyek még éjszaka is tartottak, Maupacénál és Hemtől keletre még folyamatosan vannak. Közvetlenül a Sommetől délre és egy Biacha ellen irányuló francia támadás már tűzünkben összeomlott. A többi arcvonalon semmi nevezetes esemény nem volt.

Járőreink Vermellestől északkeletre, Combrésnál és Russéstől délre az ellenséges vonalakban foglyokat ejtett. Ellenséges felderítő osztagok vállalkozásait több helyen visszavertük. Egy angol kétfedelűt Bapaumonttól délnyugatra leszedtünk.

Keleti hadszíntér: Hindenburg vezértábornagy

nagy harcivonala: Az oroszok előretörései Smorgontól délre és Lubieszevnál eredménytelenek maradtak. Zaloscétól nyugatra az ellenséges támadásokat visszavertük.

Károly főherceg lovassági tábornok harcivonala: Monaszterzyskától nyugatra, valamint a Bisztrioza arcvonalon, Staniszlautól délnyugatra, az oroszok támadásait részben ellentámadással visszavetítettük.

Balkán hadszíntér: Lényeges esemény nem történt.

Budapest, aug. 14.

(Hivatalos.) Orosz hadszíntér: Károly főherceg lovassági tábornok hadsereg harcivonala: A Dnyesztortól délre nem volt lényeges esemény. A Marianpoltól északra emelkedő magaslatokon tegnap tűzünkkel szétugrasztottunk egy rohamozó lovasdandárt. Ma a reggeli órákban a Zaloscétól délnyugatra levő vidék közti egész arcvonalon ismét szorosabb harci tevékenységbe jutott a szövetségesek haderejével. Horodenkától délre egy orosz előretörés megghiusult. Kozowától nyugatra csapataink fosztogató orosz osztagokat elkergettek. Augusztovkánál, Borow területén, zászlóaljaink számos orosz támadást elhárítottak. 300 orosz foglyot szállítottunk be.

Hindenburg tábornagy hadsereg harcivonala: Böhm Ermoli vezérezredes hadserege Podkamiczától délnyugatra több orosz pergőtűzzel előkészített és gázbombák használatával támogatott tömegtámadást vert vissza. Az állásaink előtti tér halott és súlyosan sebesült oroszokkal van borítva. A Stochod mellett egy gyengébb orosz előretörés megghiusult. Stobochvától délre elfoglaltunk egy, az ellenség által elfoglalt homokdombot. A támaszpont megszálló őrségét elfogtuk.

Olasz hadszíntér: Jelentékeny ellenséges olasz erők a Valone völgytől keletre levő állásukat, továbbá Lokvica és Vippach között hetszer támadtak, csapataink azonban minden alkalommal teljesen visszaverték. A fehértemplomi 43-ik és a szegedi 46-ik gyalogezred újból fényesen megállta helyét. A Görztől keletre fekvő magaslat, a Monte au Gabriele és a Monte Santó heves ágyutüz alatt állott. A Sugana szakaszban az ellenségnek a Civaron ellen intézett két támadása tűzünkben összeomlott.

Délkeleti hadszíntér: Nem volt különösebb esemény. Höfer, altábornagy.

Berlin, aug. 14.

A nagy főhadiszállás jelenti a nyugati hadszínterről: A Thépival—pozíresi országúttól délnyugatra az angoloknak tegnap sikerült mintegy 700 méter szélességben legelől levő árkaikba behatolni. Ma éjjel ellentámadásunkkal kivetítettük őket és a délre csatlakozó vonal előtt az ellenség tömegtámadásait a legsúlyosabb veszteségek mellett vertük vissza. Épp úgy megghiusult a franciák két igen erős támadása a Maurejas helységtől keletre fekvő vidék közti szakaszon. — Utólag jelentik, hogy a franciák aug. 13-án éjjel Fleury falut és állásainkat attól keletre megtámadták, de könnyű szerrel visszavertük őket. Az ellenség kézigránát támadása Thiaumont erődtől északnyugatra tegnap megghiusult. A labassei csatornánál és attól délre élénkebb a harci tevékenység. Az ellenség járőrei több ízben nagyobb mozgékonyaságot mutattak, különösen Reimstől északnyugatra nyomultak előre, de vállalkozásaik eredménytelenek

maradtak. Bapaumetől keletre egy angol repülőgépet légi harcban leszállásra kényszerítettünk.

Keleti hadszíntér: Hindenburg vezértábornagy harcivonala: A Vignoskoji-tóól az ellenség előretöréseit visszavertük. Német osztagok a oszternától keletre orosz előcsapatokat, azok jelentékeny veszteségei mellett szétcsórtak. Zarecsenél, a Stochod mellett, az előnyomult ellenséges küzdelem javunkra dőlt el. Az ellenség a Luh és a Graberla szakasz ellen, Brodytól délre erős támadásokat intéz. Véresen visszavertük őket. Most új támadások vannak ott folyamatban.

Károly főherceg lovassági tábornok harcivonala: A Zborov—konjuchi szakaszon az oroszok támadásai megghiusultak. Az ellenségnek állásainkba betört részeit ellentámadásunkkal visszavertük, — több mint 300 foglyot szállítottunk be.

Balkán hadszíntér: Lényeges esemény nem történt. Az ellenség színleges tevékenysége is ellanyhult.

Budapest, aug. 15.

(Hivatalos.) Orosz hadszíntér: Károly főherceg lovassági tábornok harcivonala: Moldovától nyugatra, Bukovinában és a Tomnatik hegy területén támadásaink tovább előrehaladnak. Az ellenség által szívesen védelmezett egyes állások elfoglalása alkalmával 600 oroszot fogtunk el és 5 gépfegyvert zsákmányoltunk. Tartorovtól délre küzdő zászlóaljaink, melyeket Worochtánál orosz tulerő támadott meg, a Társzoroson levő állásaikba vonultak. Staniszlautól és Jerupoltól délre Kövess vezérezredes hadserege egyes előretöréseket visszavert. Horozansnál, Lonasterzyskától nyugatra az ellenség egész napon át támadta harcivonalunkat helyenkint hat, sőt több tömegtámadást intézett egymásután, de mindenütt legsúlyosabb veszteségek mellett visszavertük. — Kozwától délnyugatra osztrák-magyar csapatok orosz előretörést ellentámadásokkal megghiusítottak. Zborovnál, valamint attól délre az ellenség legnagyobb áldozatával megghiusított összes erőfeszítéseken, melyeken vonalainkba rést akartak ütni, teljesen eredménytelenek maradtak.

Hindenburg vezértábornagy hadserege arcvonala: Böhm Ermoli vezérezredes hadseregénél az ellenség Potkamientől délnyugatra szenvedett veszteségteljes veresége óta további támadást nem intézett. Wolhyniában nincs nevezetesebb esemény.

Olasz hadszíntér: Az olaszok támadásaikat úgy a Salkano Mernait harcivonaltól, a Görztől keletre fekvő magaslat ellen, mint a Vippachtól délre Loeviczig terjedő szakaszon is szakadatlanul nagy tömegekkel folytatták és ugyanakkor a szomszédos területeket erős tűzvérségi tűz alatt tartották, csapataink az összes rohamokat véresen visszaverték és sok esetben elkeseredett kizútsa után az egész harcivonalon hadállásaikat megtartották. Plavánál és Zagoránál is, valamint a Dolomit harcivonalon is visszavertük az ellenség előretöréseit.

Délkeleti hadszíntér: Változatlan. Höfer, altábornagy.

Mindenki vegye meg a Nemzet Háza Időreform emléklapját.

A népbolondítók

Bizony a háborúnak sok fölfordult zavarában könnyű a lelketlen üzéreknél halászni és aljas módon spekulálni. Mindjárt a háboru első hónapjában hallottuk már a hirt, hogy némely vidéken gyalázatos népbolondítók azzal izgatták a népet, hogy jön a muszka, jön az ellenség, legjobban eladni mindent, marhát, gabonát, terményt, mert ha nem veszi el az ellenség, akkor rekvirálja az állam. Ha pedig ezt megelőzik s most nekik, az üzéreknél, jó pénzen eladják földjeiket, házaikat, marháikat, akkor nem károsodnak s megmarad legalább a pénzük, akármi következzék is.

Igy volt a háboru első hónapjaiban. Amikor ezt a kormány megtudta, szigorú rendeletekkel intézkedett, hogy az ilyen népbolondítókat, üzérkedőket fogják meg s adják a hatóság kezére, az majd ellátja a bajukat. Volt is foganatja a szigorúságnak és saját maga győződhetett meg mindenki, hogy az ilyen népbolondítók csak üzérkednek a hamis hírekkel s aljasul be akarják csapni az embert. Mert immár több mint két esztendeje dúl a világnak legrémesebb háborúja, de földünk nem értéktelenedett el, a jószágunk nem lett olcsóbb, a házunk többet ér, mint valaha, sőt minden javainknak talán tulságosan nagyra is felment az ára. Mikor a nép minderről saját maga kezdett megbizonyosodni, befellegzett a lelketlen népbolondítóknak.

Ujabbban azonban megint olyanokat hallunk, hogy némely helyen ezek a gyalázatos üzérek, csak hogy olcsóbb pénzen vásárolhassák össze a földeket, azt híresztelik, hogy a háboru folytán nagyon esett a föld ára. Még a fronton küzdő vitéz legénység körében is elterjesztették valahogy ezt a hirt. Ugyannyira, hogy a küzdő hős levelet ír haza, hogy adják el a földet, meg a házat, nehogy nagyon veszítsen az értékéből.

A földmivelő nép mindig hitt a maga szemének. Nyissa ki hát most is s ne az ügyes és gonosz rábeszélőknek higgyen, hanem annak, amit lát, meg amit tud.

Nem hogy esett volna a földnek ára a háborus állapot következtében, hanem jól megnövekedett. Beigazolódott ezerszer és elvitázhatatlanul, hogy országunknak legnagyobb értéke: a földje. Ez a föld, ernyedetlen munkánkkal párosulva, nyerte meg belső gazdasági háborunkat. Ez a föld a legbiztosabb és legjobban jövedelmező tőke most és mindig. Akié ennek a tőkének csak egy darabja is, az a háboru folytán gazdaságilag nem károsodhatik. Ez a föld, hazánk szent földje, mindig a legjobb barátja, a legnagyobb erőssége és a legszeretettebb kincse volt, marad és lesz a földmivelő népnek. El nem értéktelenedhetik soha, sőt mindig csak értékesebbé lesz, hiszen ez adja az életet, a kalászt, a jószágot és az embert.

Ne higgyen hát senki a népbolondítóknak és aljas üzérkedőknek. Igen okatlan dolgot cselekednénk, ha ebben a nehéz időben legnagyobb tőkénket: a földet kiadnánk kezünkől. Őrizzük, munkáljuk, gondozzuk s ha lehet, szeressük még jobban ezt az áldott magyar rögöt, kárpótolni fog bennünket sok mindenért.

De ne hagyjuk büntetlenül a nép-

bolondítók aljasságait sem. Csipjük nyakon őket, adjuk át a csendőrségnek, a hatóságnak. Az ország vezetői gondoskodtak arról, hogy az ilyen népmegtévesztők méltó büntetésüket megkaphassák, de ez csak úgy fog sikerülni, ha mi is közremunkálunk a szédelgők kézrekerítésében.

*

A népbolondítóknak és népkárosítóknak egyik nagyon felburjánzott fajtája mostan: az aprópénzgyűjtők buta tömege. Némely vidéken már olyan a helyzet, hogy a vasuti pénztárnál nem tudnak az emberek jegyet váltani, mert nincsen aprópénzük. Vendéglőkben, vásárokon nem tudnak fizetni csak úgy, hogy állandóan vesztéségekben vannak, mert a koronából nem kaphatják vissza a visszajáró aprópénzt. Az aprópénz hiánya megakasztja az egész forgalmat. Csodálatos balhiedelem az, hogy a háboru miatt csökkenni fog a pénznek s különösen a papírpénznek értéke s ez ellen úgy akarnak védekezni a tudatlanok és a rossz híreket könnyen hívők, hogy a réz-, nikkel- és ezüstpénzt garmadába gyűjtik, eldugják s így megbénítják az általános pénzforgalmat. Hát erre mi azt mondjuk, hogy ami régen volt, az régen volt. De most, az államnak mostani berendezkedése és gondos vezetése mellett el sem képzelhető, hogy bármelyik pénzdaráb értéktelenedne a háboru folytán. Népbolondító az, aki ennek az ellenkezőjét mondja. Egyenesen az állam és még inkább önmaga ellen cselekszik az ilyen pénzdugdosó és pénzgyűjtőgető, mert nagyon megkárosítja embertársait és amellet mit sem használ saját magának, mert ha mégis megtörténhetné az a lehetetlen dolog, hogy a pénz értéke csökkenne, akkor az eldugott pénz értéke is ugyanúgy csökkenne s így a pénzdugdosó népbolondító semmiféle célját nem érné el, csak károsítja önmagát, embertársait és az államot.

A népbolondító fekély, amelyet ki kell vágni nemzetünknek most amúgy is sajnárgatott testéből!

A holnap asszonya.

Mi magyarok igen büszkék vagyunk ezer éves alkotmányunkra, melynek eredetét a vészszörzódésig tudjuk visszavezetni, ennek alapján arisztokratáknak érezzük magunkat az európai népek között. Szabadságtiszteletők és szabadságvédők vagyunk és jogainkra igen-igen féltékenyek. Segítettük, bátorítottuk más nemzet szabadságharcát és önértékünkben nem fogadtunk el leckét másoktól. Tudjuk, hogy még nincs minden magyar embernek teljes politikai joga, de hisszük, hogy belátható időn belül elérjük ezt is és a különböző politikai pártok közt szinte csak arra az időpontra nézve különböznek a vélemények, amelyekben a jogkiterjesztést életbe kívánják léptetni.

Sajnos, a magyar asszony jogegyenlőségének szükségére nézve nem oly megértő a köztudat, mint azt a magyar nő multjával és jelenével bőségesen kiérdemelte. A „lovagias” magyar ember „megbecsüli” asszonyát, de soha sem ismerte el önmagával egyenrangúnak, egyenlő értékűnek. Az asszony másodrangú ember, „ura” után lépked az uton és sok helyen csak utána és fiai után nyúl az ételhez. A művelt osztály férfai csupán szórakozásaiban keresi a nő társaságát. Az országházban pedig a karzattal kell beérnie.

A közhit szerint az asszony maga sem kíván jobb sorsot, teljesen meg van elégedve

helyzetével, — hogy ez nem áll, kitűnik azokból a régi okmányokból, amelyek bizonyítják, hogy a régi magyar asszony — holott 1748. előtt — a mainál több joggal rendelkezett: követet küldhetett az országgyűlésbe és Kossuth Lajos is egy asszony követé gyanánt került oda — teljes önértékkel követelte jogainak kiterjesztését. Ma, mikor a mindkét nemre kiterjedő iskolakötelezettség lehetővé tette értelmessége fejlesztését, mikor a gazdasági fejlődése, a házipar legtöbb ágának gyáriparrá fejlődése, sok százezer asszonyt szolgált ki otthonából, a magyar nő önértéke fokozódott és tudatossá vált. A háborus kor izzó levegője gyors hatásra kényszerítette a magyar nő gazdasági önállóságának zsenge növényét és bármily kevésbé örvendtes e fejlődés okozója és hirtelen melete: evvel most már számolnia kell mindenkinek, feministának és a feminizmus ellenségének egyaránt. A háboru készületlenül kényszerítette bele a nőt mindenféle munkakörbe, mert fenn kellett tartania önmagát, családját és a nemzet gazdasági életét. A közgazdaság fontos tényezőjévé lett, de minden lépésnél, minden munkájában belebotlik egy súlyos akadályba: saját politikai jogtalanságába.

Számtalanszor állott eddig szakképzettség nélkül munkába, most pedig arra óbred, hogy a kiképzés lehetőségét elzárta előle csaknem mindenütt, ahol jól fizetett munkához vezet. Az állam az iskolákra szánt amúgy is csekély összegnek csupán kis töredékét költi leányiskolákra, a legtöbb szakiskola: gazdasági, erdészeti, bányászati akadémiák, felső ipariskolák, a kertészeti tanintézet, a vidéki gimnáziumok, az egyetem jogi fakultásai stb. csupán funövendékeket fogadnak be. Kizárják a nőket a szakképzésből még a szakszervezetek is, teljesen érthetetlen, megfoghatatlan elvek szerint még a legősibb női foglalkozásokból is, mint pl. a cukrászipar szakmunkájából. Szakképzettség híján pedig természetesen rosszabb díjazással kell beérniük, a munkaadók pedig sietnek ezt kiaknázni a férfiak és a csekély számú jó kiképzést nyert nők számára.

Ezekon a mindenkit sújtó gazdasági bajokon csak törvényhozási uton lehet segíteni, — hogy ez megtörténjék, azt a nők csak akkor fogják klvárhatni, ha választójoguk lesz.

Magyarországon régebben a nő magánjogi helyzete jobb volt, mint más országokban, másutt nem rendelkezett a férjes asszony saját vagyona és keresete felett, nem ismerték a házastársak közszerezményét, az özvegyi jog nem volt annyira méltányos, mint nálunk. Annál sajnálatosabb, hogy míg külföldön állandóan javult a nő magánjogi helyzete, nálunk nem haladt a korral, nem módosult a gazdasági viszonyok változásával. Már másfél évtized óta dolgoznak törvénytudósaink egy új polgári törvénykönyv tervezetével, — ebből azt a reményt méríthettük, hogy ismét visszahelyezik a magyar nőt régi magánjogi helyzetébe, amelyben az európai nők közt legbecsültebb, legméltányosabb helyzetű volt; hittük, hogy ebben a törvénykönyvben, amely megveti a magyar nő jövőbeli helyzetének alapjait, törvényalkotóink figyelembe veszik a modern törvényhozás tanulságait. Keservesen csalódtunk. A tervezet szerint a feleségnek jövőben is parancsol az ura, övé a „döntő” szó a családi ügyekben. A nő változott gazdasági helyzetét csak annyiban veszi tudomásul a törvényjavaslat, amennyiben háromszoros kötelességgel terheli meg, a házi rendtartása mellett szükség esetén köteles férjét munkájában támogatni, sőt önállóan is keresni.

Még ezen a tervezeten is rontott a képviselőház jogi bizottsága, amely teljesen semmibe vette a nők kívánságait. E bizottság eljárása azt a korántsem örvendtes, de megdöntöhetetlen meggyőződést szolgáltatja, a magyar nőnek, hogy nincsenek a törvényhozásban jogainak szószólói, védői és nem is lesznek addig, míg önmagának nem lesz beleszólása a törvényhozásban.

A háboru okozta élelmezési nehézségek kétségtelenül bebizonyították, hogy a férfiak képtelenek közmegelegedésre elintézni ezt a mindennél fontosabb ügyet. A fogyasztók és a fogyasztási cikkek felhasználó háziasszonyok kívánságait a vámpolitikai kérdések elintézésében sem vették eddig sohasem tekintetben a kormányok, mert hiszen a nők nem választók

és így nem gyakorolhatnak befolyást a kormányok sorsára.

Magyarországon, a gyermekvédelem klasszikus hazájában is megtűri a férfi-kormányzat, hogy fejletlen gyermekeket rogyásig fogjanak be gyári üzemek munkájába. Az anya pedig politikai jogok híján nem védheti meg a saját testéből való testet, saját szíve véréért.

Serényen szervezik most a közegészségügyet, talán kezdik belátni, mily végzetes tévedést követett el az államhatalom, mikor nemcsak kizárta a nő közreműködését az államügyekből, felhasználhatatlanul hagyva nagy morális értékeket, de teljesen elhanyagolta a nő gazdasági helyzetének biztosítását, képességeinek érvényesítését, holott ez lett volna az a szilárd talaj, amelyen egészséges nemzedékek jövője megalapozható. Csak a nő gazdasági helyzetének biztosításával, képességeinek érvényesülésével juthatunk arra a tisztább erkölcsi alapra, amely az egészséges új nemzedék nélkülözhetetlen előfeltétele. A férfi felelősség nélküli, korlátozatlan nemi élete, a nő lealacsonyítása merő élvezeti cikké, az alkohol korlátlan fogyasztásának lehetősége „hetediziglen” megrontják az ártatlan jövő nemzedékeit és fölötté sűrűsödnek, hogy a törvényalkotásból kivegyék részüket az értelmes, öntudatos nők, korunk nemi életének Augias-istállóját csak az ő közreműködésükkel lehet megtisztítani. Csakis oly országokban, ahol a nők teljesen egyenjogú választópolgárok, sikerült megalkotni azokat a törvényeket, amelyek valóban emberekhez méltó társadalmi viszonyokat teremtettek, az alkoholfogyasztás tilalmát, munkabér-minimumok és munkaidő törvényes szabályozását, a leányok védelmi korának föl-emelését, fertőző nemi betegségének szigorú megtiltását stb.

Hogy megkezdhesék a társadalmi helyzet javításának korszakalkotó nagy munkáját, a nőknek türelmetlenül sürgetniök kell azt a szerszámot, amelynek segítségével ez a munka elvégezhető: a választójog. Ha a világ minden táján minden asszony egyöntetűen és egyértelműen fog munkához, meg tudják teremteni azt a világot, amelyben élni érdemes, amelynek benépesítését örömmel vállalhatják, amelyben az emberek nem dülják fel egymás békéjét, boldogságát, nyugalomát.

Mellerné Miskolczy Eugénia.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Használjunk hadisegély-bélyegeket!**

— **Az utolsó cigányvajda.** Így nevezi magát tréfásan Herrmann Antal dr. budapesti egyetemi tanár, akit a magyar kormány a cigányügy országos rendezése tárgyában javaslatételre bízott meg. Ez a cigánytudós az elmúlt héten Zilahon és Szilágyosomlyón is töltött néhány napot, részint atyafiságlátogatás, részint a cigányügy tanulmányozása céljából. Városunkban valószínűleg nagyon kevés adatot gyűjtöhetett össze a cigányügy apostola, mert hát itt bizony az úgynevezett vándorcigányokat csak hirtől ismerjük, na meg ha egy évtized alatt egy-két vándorcigánycsapatot a csendőrség át-átoltoncoztat városunkon. A mi városi cigányaink és e vidék cigányai egészen más népség, mint amilyenek civilizálására az egyetemi tanár-etnografus megbízása kiterjedhet. Ezek a mi cigányaink részben már földmiveléssel, főként téglá- és cserépedgetéssel, vas- és cserépedények faluról-falura való árusításával és kovácsmunkákkal foglalkozó, többnyire egyik-másik községben állandóan letelepedett és rendes illetőséggel bíró emberek, kiknek megrendszabályozásához nem igen lenne szükség egyetemi tanár-etnografusok szervezőjavaslatára és különösen nem külön cigány nyelvű népiskolára, hanem szükség lenne egy kis erősebb közigazgatási felügyeletre, ami hisszük, hogy a háborus idők elmúltával biztosan be is fog következni. Fájdalom, most sokkal fontosabb és nagyobb országos érdekű kérdések vannak napirenden, amelyek elintézése egész országos szervezetünk minden munkásságát igénybe veszi.

— **A fémtárgyak lefoglalása.** A honvédelmi miniszter a hadicélokra igénybe vettnek kijelentett fémtárgyakra vonatkozó, július 31-ig kiterjesztett azt a határidőt, amelynek lejártá után a birtokosok az addig be nem vont fémtárgyakkal szabadon rendelkezhetnek, újból és pedig december 31-ig kiterjeszti. Hatálya kiterjed a magyar szent korona országainak egész területére.

— **Meghívó.** Az „Északkeleti vármegyei szövetkezetek szövetsége” mint az országos központi hitelszövetkezetek tagja, folyó évi szeptember hó 5-én Szatmáron, a város háza nagy tanácstermében, délelőtt 10 órakor évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok értelmében meghívottak. Tárgysorozat: 1) Elnöki megnyitó. 2) Jegyzőkönyv hitelesítésére két tag kijelölése. 3) Jelentés a „Szövetségnek” és a költelekbe tartozó szövetkezeteknek 1914-1916. évi működéséről. 4) A „Szövetségek” 1913-1915. évi számadásaira vonatkozó számvizsgáló bizottsági jelentés előterjesztése és a felmentvény megadása. 5) A „Szövetség” intéző bizottsága 12 tagjának megválasztása. 6) Előadások: a) Valkovics János intéző bizottsági tag felolvasást tart a szövetkezetek erkölcsi hivatásáról. b) Mosolygó József gk. lelkész, a turtarebesi hitelszövetkezet igazgatósági tagja szabad előadást tart a szövetkezeti eszme propagálásáról. 7) Óhajítások az Országos Központtal szemben. Bevezeti Papolczy Zoltán, az apai hitelszövetkezet elnöke. 8) Esetleges indítványok. Tiszapéterfalva, 1916. augusztus hó 10-én. György Endre, elnök.

— **Sárga dinnye — görög dinnye!** Meglepő gyümölcs jelent meg — nem a piacunkon, a mint eddig ott láthattuk a Terménytérén garadában a dinnyeket, — hanem — boltokban. Kissé megkészt az ugorkaidény után a dinnyesaison. De bár egyáltalán készt volna le! Hiszen vettünk volna, no, úgy általában, mint csemegét, mint a hogy máskor szoktuk tisztességes áron. És ma ez az áru oly mesés áru, hogy a közelmúltban: Ananászt vehettünk volna! Egy, nem is, Cantaloup dinnye 5 K 30 fillér. Érett? — Ki tudja? — Édes? — Ki tudja? — Zamatot? Ki tudja? — Mert a jó Cantaloupot ha nem is volt édes, cukorporral édesessé lehetett tenni és a zamat adta az élvezetet. De ma, egy kétökönyi dinnye jelent meg — nem piacon — hanem a boltokban 5 K 30 fillér árban. — Mese! — Ki veszi meg? — Ezt a dinnyét, a melynek ára eddig 1 korona volt! — És a görög dinnye? 2 K 60 fillér áru! Akár érett, akár éretlen. Hiszen tudjuk, hogy a vízidinnye — görög dinnye nem egyéb, mint édes viz. Mint a citromlé. Ugy neki, mint a sárga dinnyének csak annyi tápláló anyaga van, a mennyi benne a cukor. Tehát 1 kilóban, a minek az ára 5 K 30 fillér, van táperő annyi, mint 6-8 kocka cukorban. A többi képzelődés és flanc. Mert hogy valaki 10 koronáért vesz egy teljesen kifejlett Ananászt gyümölcsöt, az érthető, mert ennek mindig ez volt az ára rendkívüli zamatja és ritkasága miatt. De, hogy ma ilyen magas áron adják azt a görög dinnyét 2 K 60 fillérért, amely nem ér többet egy pohár citromos víznél, a melynek ára 60 fillér, hát az egyszerűen mesés! — És ha akad, mert akadt vevő, — hát akkor arra, a ki ily, nem tápláló delikateszre megadja ezt a horribilis árt, — legyen figyelmes az „adó-kivető bizottság”, hogy úgy adóztassa meg. — Vagy ne vegye meg a közönség, csak olyan áron, a melyen szokta: 60 fillér, 30 fillér, 80 fillér áron. Különben hagyja ott! D.

— **Ujabb gabonaégések vármegyénkben.** E hó 7-ikén Magyarcsaholy községben a gazdák szétűjén 1200 keresztes buza, — 8-ikán meg Érszodoron a már kicsépett összes szalma lett a tűzvész martaléka. A folyamatra tett szigorú nyomozás még nem derítette ki a tűzvész okozóit, akik bizony igen nagy büntetésre lennének méltók.

— **A katonai lóvásárok új rendje.** Aug. 1-étől kezdve a hadrakelt sereg részére a hadvezetőség a háboru tartama alatt még szükséges lovakat a gazdasági érdekek megóvása végett elsősorban és lehetőség szerint szabadkézből való bevásárlás útján fogja beszerezni, mint ahogyan ez a Németbirodalomban történik. A lóbevásárlással a katonai hatóságokat bízzák meg, amelyeket a miniszter felhatalmaz nyilván-

tartó lappal ellátott lovak bevásárlására is. A bevásárlással megbízandó katonai hatóságok kötelesek a vásárlás idejét és helyét az elsőfoku közigazgatási hatóságok (községi előljáróságok) útján idejében közzéírni tenni s a községi előljáróságok útján külön is felhívni a lótenyésztő gazdák figyelmét arra, hogy a hadsereg lószükségletét e bevásárló bizottságok, közvetítők teljes kizárásával, közvetlenül a tenyésztőktől fogják beszerezni, tehát a gazdák ne adják el kucpecnek lovaikat, hanem állítsák azokat a közzéírni teendő bevásárlási napokon a katonai bizottságok elé.

— **Orosz hadifoglyok ipari alkalmazása.** A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara felhívja azokat a gyárosokat és iparosokat, akik hadifoglyokat foglalkoztatnak, hogy saját érdekében forduljanak mielőbb a kamarához, ahol bizalmas felvilágosítást szerezhetnek.

— **Az árdragitákat a frontra küldik a németek.** Német lapjelentés szerint a kerületi parancsnokság a napokban több szabadságot katonát hirtelen behívott tényleges szolgálatra s valamennyiüket tüstént az orosz frontra küldte. A váratlan behívás oka a lapjelentés szerint az, hogy a szabadságot ellen árfelhajtás miatt beigazolt panaszok merültek fel.

— **Zenetanárok saját érdekükben közöljék** címűket Rózsavölgyi és Társa cs. és kir. udvari zenemű-kiadóhivatalával, Budapest, IV. Szervita-tér 5.

— **Földbirtokosaink** figyelmébe ajánljuk a közeledő őszi buzavetés alkalmával dr. Keleti és Murányi újpesti cégnek mai számunkban közölt Corbin hirdetését, annyival is inkább, mert a rézgálic a buza csávázásához lényegesen drágább és alig kapható.

— **Óvatosság a külföldre szóló kereskedelmi levelekben.** A kereskedelmi miniszter legutóbb 3812—V. 1916. szám alatt nyomtatékosan figyelmébe ajánlotta a kereskedelmi érdekképviselőknek, figyelmeztetések komolyan a kereskedőket, ipari és kereskedelmi vállalatokat és cégeket, hogy a külfölddel folytatott levelezésekben kerüljenek minden oly tartalmu közlést, vagy értesítést, amely a hadi helyzettel, a nyersanyagokkal, katonai megrendelésekkel, szállítási árlejtésekkel, vagy egyéb, általános viszonyokkal kapcsolatban vannak. Tapasztalatokat szereztek ugyanis arról, hogy egyes cégek külföldre küldött leveleikben és nyomtatványaikban oly értesítéseket küldöttek, amelyek, ha az ellenség tudomására jutnak, az ország hadviselő érdekeit veszélyeztetik. Bár kétségtelen, hogy ezek a közlések gondatlanságból és elnézésből történtek, a jövőben legszigorubbán fognak eljárni mindazok ellen, akik a köteles gondosságot elmulasztják, sőt szükség esetén arra lesznek kényszerülve, hogy a kereskedelmi leveleket és nyomtatványokat szigorubb cenzura alá fogják, ami az egész kereskedelmi és ipari forgalom lényeges korlátozását és késedelmes lebonyolítását vonná maga után. („Közgazdaság.”)

— **Nagyértékű új erőtakarmány Németországban.** A németországi hírlapok közlése szerint hivatalos helyről jelentik, hogy csaknem teljesen befejezett előmunkálatok alapján már a legközelebbi gazdasági időszakban több száz-ezer tonna mennyiségű új nagyértékű erőtakarmány kerül forgalomba, amelynek anyagát eddig teljesen értéktelennek tartották és föl sem használták. Az előmunkálatokról és az új erőtakarmányokról közelebbi tájékoztatást nem adtak ki, de beavatottak úgy nyilatkoznak, hogy igen fontos találmányról és eljárásról van szó, amelynek kihasználása már teljesen biztosítottnak tekinthető. Aligha tévedünk, amidőn azt hisszük, hogy az itt jelzett értékes erőtakarmányt a tengeriolaj-pogácsába látjuk, amelyet az olajtartalmu tengeriosira kisajtolása után nyernek. Más oldalról szerzett információk szerint a szóban lévő új erőtakarmányt a búkkfa makkjának feldolgozása után nyerik. A búkk makkjából ugyanis újabb eljárás szerint oly jelentékeny mennyiségű olajat termelnek ki, amely fedezni lesz hivatva a németországi olajbevétel egy részét. A makk olajának kitermelése után hátramaradt anyag takarmányozás céljára mindenképpen alkalmas.

A megtakarított óra értékéből jutassunk valamit a rokkant hősöknek.

— Két hajó csodálatos kalandja. Már a háboru elején is óriási feltűnést keltettek az Emdennek hőstettei a keletázsiai és indiai vizeken. Minden üldöztetés ellenére is hónapokon át réme volt ellenségeinknek és merészségével, ügyességével mérhetetlen károkat okozott nekik, míg végül egy nagy angol páncélossal folytatott aránytalan küzdelemben a Szumatrától délre fekvő Keeling szigetek táján elsüllyedt. Közben azonban egy 40—50 emberből álló különítmény szétrombolta itt Angliának utolsó táviró összeköttetését Ausztráliával. Ez a partraszálló szakasz Mücke sorhajóhadnagy vezetése mellett alig tengerképes, kizsákmányolt vitorláhajón, az Ayeshán, majd egy kis Lloydgőzűsön az angol blokádvonalat áttörve, ezer veszély között eljutott az indiai Océánra át a Vöröstengerbe. Innen részben vitorlás csónakokon a tengeren folytatták kalandos utjukat, részben a vészterhes arabiai sivatagon át sikerült Törökországba jutniok, miközben az angoloktól felbérlet vad beduinbordaikkal több napon át tartó heves ütközetbe is kellett bocsátkozniok. Hőstettekben és a legváltozatosabb kalandokban ebben a háboruban is páratlanul gazdag az Emden-Ayeshá utja. Szerencse, hogy ezeket a történelem számára olyan író jegyezte fel, mint Mücke, az Ayeshá parancsnoka, aki élményeit és tetteit egy nagy íróhoz méltó művészettel tudja előadni. Nem száraz, többé-kevésbé muló értékű riport ez a két könyv, hanem minden időkre szóló gyönyörű regény, teli finom humorral, költői leírásokkal, meglepő fordulatokkal. Nincs az a Verne-regény, mely vele versenyre kelhetne. A haditengerészeti életnek, a sivatag viszonyosságainak élvezetes leírása Gáspár Ferenc tollára emlékeztet. Ez a regényszerűség és a művészi hűtőss az, ami ezt a két könyvet eddig is oly keresetté tette (5 millió példány fogyott el néhány hét alatt) s ami kiemeli a közönséges hadi irodalomból és hisszük, hogy klasszikussá fogja tenni. Mások is irtak az Emden-Ayeshá hőstetteiről. Hasonló kalandokon átesett tengerészek újabb Mücke módszere szerint írják meg riportjaikat, de a mester stílusának elevenségét egyik sem tudja megközelíteni. S a milyen mohón ma, a világháboru izgalmi közepette elkapkodták fiatalok és felnőttek, hölgyek és férfiak egyaránt, olyan érdeklődéssel és élvezettel fogják olvasni ezután is nemzedékről nemzedékre. Az „Emden”-nek, valamint az „Ayeshá”-nak ára 2 korona 40 fillér. Kapható és megrendelhető a kiadónál: Rózsavölgyi és Társa cs. és kir. udvari zenemű és könyvkereskedőnél Budapest, IV., Szervitater 5. szám.

Kiadó lakás.

A Nagy László és Kálvin-utca sarkán levő Rácz Elek-féle házastelken, négy szoba, konyha, kamara, pince és mellékhelyiségekből álló családi lakás, folyó évi október hó 24-től kiadó.

Szilágyosomlyó, 1916. augusztus 10.

Borsiczky Tivadar,
zárgondnok.

Harminchatodik évfolyam.

Kormos Alfréd lapja:

MAGYAR KERESKEDŐK LAPJA

„Vállalkozók és Iparosok Lapja” melléklettel. Magyarország e legrégibb kereskedelmi szaklapja immár harminchatodik évfolyamába lépett. A „Magyar Kereskedők Lapja” hetenkint 3—4 ivnyi terjedelemben jelenik meg. A „Magyar Kereskedők Lapja” üzleti tudósításai elsőrendű forrásból valók és a legújabb kereskedelmi hírekről főleg a „Magyar Kereskedők Lapja” útján lehet értesülni. A „Magyar Kereskedők Lapja” előfizetési ára rendes mellékleteivel együtt egész évre 20 K, fél évre 10 K, negyedévre 6 K. Előfizetések a kiadóhivatalba: Budapest, V., Sas-utca 13. szám alá intézendők.

Jó irásu,

intelligens, komoly fiatal róm. kath. 4 középiskolát végzett, a német nyelvet ismerő nő

irodai foglalkozást keres.

Bővebb értesítést ad helyben Kállai Károly, vagy

5—6

Bene Menyhértné,
Vármegyeház-utca 27. sz.

Az országban
= 20.000 =
árusítónál kapható

A N A P

Egy szám

6

fillér

Minden városban és községben A NAP-ot megérkezése után árusítóink kívánatra házhoz szállítja.

Hirdetmény.

A szilágyosomlyói ipari és gazdasági hitelszövetkezet ajánlja olcsó és költségmentes kölcsöneit bekebelezés és kezeség mellett is. 7—

Betétet elfogad és azok után ez idő szerint is 5% kamatot fizet.

Az igazgatóság.

Kiadó

egy külön bejáratu nagy utcai szoba és egy tágas ujonnan padolt istálló, mely műhelynek, vagy raktárnak is használható, — a Vármegyeház-utcában — aug. 1-től

özv. Ajtai Albertnél.

Milliók használják

Köhögés

láz, katharrus, nyálkásodás ellen

Kaiser-féle Mell-Karamellák

Orvosoktól és 6050 hitelesített magánosoktól bizonyítottan vány kezeskedik a biztos sikerrel.

Kitűnő jóízű bonbonok.

Egy csomag 20 és 40 fillérért, egy doboz 60 fillérért kapható Viski Balás Zsigmond gyógyszerárán Szilágyosomlyón. 106—

Őszi vetéshez

Corbin magsávázószer változatlan áron kapható. Corbin megóvjaa a vetőmagot varjak és egyéb madarak kártevésétől, üszögtől, rothadástól, férgekétől. Egyszerű használati utasítás Ezerszeresen ki próbálva, kitűnő bizonyítványok. — Olesó.

Dr. Keleti és Murányi vegyészeti gyára Ujpesten.

Főelárusító: ULLMANN IGNÁCZ Szilágyosomlyó.

Rendeléseket és kérdezősködések idejekorán kérünk.